

Škof Rožman in resnica

Predavanje o škofu dr. Gregoriju Rožmanu

V sredo, 10. februarja, je Študijski center za narodno spravo v svojih prostorih v Ljubljani organiziral predavanje zgodovinarke dr. Tamare Griesser Pečar o ljubljanskem škofu dr. Gregoriju Rožmanu.

Najprej sta sodelavki Študijskega centra za narodno spravo Jelka Piškurić in Marta Keršič predstavili predavateljico dr. Tamaro Griesser Pečar in nato še zajetno knjigo o škofu dr. Gregoriju Rožmanu *Med sodbo sodišča in sodbo vesti*, ki jo je izdala založba Družina. Glede na izjemno obsežno gradivo, objavljeno v tej zajetni knjigi in vsebinsko bogato okroglo mizo o škofu Rožmanu lansko jesen v Zavodu sv. Stanislava – medtem so bili prispevki z nje že objavljeni v reviji *Tretji dan* – smo pričakovali, da bo ugledna zgodovinarica le ponovila nekatere že slišane ali prebrane stvari. Pa ni bilo tako, saj je povedala precej novega.

Redkokatera oseba v novejši slovenski zgodovini je bila predmet takih nasprotij in hkrati tako številnih laži in podtikanj kot ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman, je dejala dr. Griesserjeva. »K neresnični podobi škofa Rožmana ne prispevajo samo članki v t. i. rumenem tisku, temveč prav načrtno tudi prispevki izpod peres zgodovinarjev in publicistov, ki se imajo za verodostojne. Tukaj je potrebno opozoriti na to, da zgodovinarji ne plovijo po želji, ampak da mora zgodovinar po svoji profesiji ostati zvest dejstvom. Naloga zgodovinarjev ni – to velja tudi za resne publiciste in novinarje – propagandna za določeno opcijo oz. mišljenje.

Na sredini predavateljica dr. Tamera Griesser Pečar; levo in desno sodelavki Študijskega centra Marta Keršič in Jelka Piškurić

Ne obstajajo, kot je velikokrat rečeno, različne zgodovinske resnice. Obstajajo samo različne interpretacije dejanskosti, različni sklepi in različne moralne ocene dejanskega stanja. Za neodvisnega zgodovinarja je verodostojen prikaz dejstev, ne glede na to, komu ta prikaz služi in komu škoduje.«

Omenila je tudi vztrajno ponavljanje lažne trditve, da je škof sodeloval z okupatorjem. Za to se že standardno ponuja slika ob domobranski prisegi 20. aprila 1944, ko se je po tihi maši, ki jo je daroval, še preden so na stadion prišli nemški vojaki in oficirji, rokoval z nemškim generalom Rösenerjem, slika pri mimohodu pred uršulinsko cerkvijo januarja 1945, pa tudi t. i. »lojalnostna izjava«, ki jo je na zahtevo poslal italijanskemu visokemu komisarju Emiliju Grazioliju in jo je ta brez škofove vednosti ponaredil in objavil. Tako *Slovenski zbornik* za leto 2007 *Narodnoosvobodilni boj v slovenskem narodnem spominu*, ki ga je

izdala Zveza borcev, še vedno trdi, da je objavljena izjava avtentična, in to kljub temu, da je pristna izjava bila že nekajkrat objavljena in da je celo škofojski ordinariat že leta 1946 vojaškemu sodišču predložil ustrezno dokumentacijo, ki je dostopna v procesnem gradivu tako v Arhivu Slovenije kot na Okrožnem sodišču v Ljubljani. Avtorji zbornika trdijo, da je izjava avtentična zato, ker škof fašistom po objavi ni ugovarjal. »Kakšna naivnost je potrebna, da nekdo lahko misli, da je bilo mogoče okupatorjem ugovarjati?« se je vprašala Griesserjeva. Tudi v eni od šolskih knjig za 4. letnik gimnazije, ki je izšla leta 1997, je bil objavljen faksimile časopisne objave brez obrazložitve, da je ponarejena. Dr. Griesserjeva je navedla še nekatere druge neresnične trditve, med drugim enostransko in napačno pisanje o škofu Rožmanu izpod peres Tomaža Marušiča in zgodovinarja Jožeta Pirjevca.

IVO ŽAJDELA